

Med hjemmel i toldlovens § 17, stk. 4, er der fastsat en bestemmelse i § 62, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 992 af 19. oktober 2005 om toldbehandling, hvorefter føreren af et skib eller fly skal bekræfte de oplysninger om befordringsmidlet og ladning mv., som afkræves i henhold til toldlovens § 17, stk. 1, ved fremlæggelse af skibspapirer, rejsejournaler, registreringspapirer samt laddingsdokumenter mv.

Det fremgår videre af § 73, stk. 1, i bekendtgørelsen om toldbehandling, at føreren af et fly eller en dertil bemyndiget person ved ankomst til det danske toldområde skal afgive en tolddeklaration til told- og skatteforvaltningen. Dette gælder dog ikke for fly, der ankommer direkte fra et andet sted i EU's toldområde, og som ikke medbringer uberigtigede varer som ladning og proviant, jf. § 73, stk. 2.

Efter § 17, stk. 3, har virksomheder, der driver lufthavne og havne, pligt til at stille samtlige de oplysninger om skibes og flys ankomst og afgang, samt de oplysninger om besætningsmedlemmers og passagerers identitet, som de er i besiddelse af, til rådighed for told- og skatteforvaltningen. Disse virksomheder har endvidere pligt til at stille oplysninger om befordringsmiddel, besætning, passagerer og disses registrerede bagage samt ladning mv. til rådighed. Oplysningerne skal stilles til rådighed efter told- og skatteforvaltningens anvisning

8.1.4. Anden lovgivning

Udover bestemmelsen i udlændingebekendtgørelsens § 10, stk. 4, findes der ikke krav til indholdet af passagerlister for luftfartøjer. Der findes ligeledes ikke særlige regler om luftfartsselskabers opbevaring af passageroplysninger.

Hvis politiet har behov for passageroplysninger uden for de tilfælde, der er omfattet af udlændingebekendtgørelsens § 10, stk. 4, jf. pkt. 8.1.2., og luftfartsselskabet ikke udleverer disse oplysninger frivilligt, må politiet indhente dem ved edition, jf. retsplejelovens § 806, jf. § 804.

Ved edition meddeles der en person, som ikke er mistænkt, pålæg om at forevise eller udlevere genstande, jf. retsplejelovens § 804, stk. 1. Afgørelse om edition træffes som udgangspunkt af retten ved kendelse på politiets begæring, jf. § 806, stk. 1 og 2. Politiet har dog mulighed for selv at træffe beslutning om edition, hvor indgrebets øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, jf. § 806, stk. 3.

Betingelserne for edition vil være opfyldt, hvis efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og der er grund til at antage,

at de oplysninger, som ønskes fremlagt, kan tjene som bevis, jf. retsplejelovens § 804, stk. 1.

8.2. Arbejdsgruppens overvejelser og anbefalinger

Den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse har i anbefaling nr. 14 i rapporten om det danske samfunds indsats og beredskab mod terror foreslået, at der i retsplejeloven eller luftfartsloven tilvebringes hjemmel til, at Politiets Efterretningstjeneste uden retskendelse kan indhente passageroplysninger fra luftfartsselskaber, som har flyvninger til eller fra Danmark (inkl. transitophold) samt internt i Danmark, hvis indhentningen kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver.

Hjemlen bør ifølge arbejdsgruppen omfatte en forpligtelse for luftfartsselskaber til at udlevere både aktuelle og historiske passageroplysninger, ligesom selskaberne bør forpligtes til at opbevare passageroplysninger i en nærmere fastsat periode. Hjemlen bør endvidere give mulighed for at pålægge luftfartsselskaber – på særligt udvalgte ruter og i et nærmere angivet tidsrum eller indtil videre – løbende at udlevere passageroplysninger til Politiets Efterretningstjeneste.

Arbejdsgruppen sonderer i den forbindelse mellem aktuelle og historiske passageroplysninger.

Politiets Efterretningstjeneste har over for arbejdsgruppen oplyst, at det praktiske behov for indhentelse af *aktuelle* passageroplysninger oftest opstår i forbindelse med det internationale samarbejde på terrorbekæmpelsesområdet, f.eks. hvis der fremkommer oplysninger om, at en person, som er relevant i en terrormæssig sammenhæng, muligvis er på vej til eller fra Danmark. Også i forbindelse med uvarslet kontrol i lufthavne, f.eks. i forbindelse med efterforskning i terrorfinansieringssager, vil der opstå behov for indhentelse af aktuelle passagerlister.

Arbejdsgruppen anfører videre, at *historiske* passageroplysninger særligt har relevans ved bagudrettede efterforskninger. Eksempelvis vil der i forbindelse med et terroranslag mod nabolande være behov for – f.eks. via passagerlister – at kortlægge gerningsmændenes rejseaktiviteter forud for terroranslaget, bl.a. med henblik på at afdække eventuelle medskyldige eller andre kontakter i udlandet.

Det fremgår videre af rapporten, at erfaringer fra både Danmark og udlandet har vist, at der i forbindelse med personers »radikaliseringforløb« ofte indgår rejser til udlandet, og at de destinationer, der her er tale om, er af et relativt begrænset antal.

Arbejdsgruppen peger på, at Politiets Efterretningstjeneste i de tilfælde, hvor et luftfartsselskab ikke frivilligt videregiver passageroplysninger, i dag må ind-